

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " 4.50
za četrt leta " 1.50; " 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilne se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računajo po 8 nov. vsaka v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javno zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano kar ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo Piazza Caserma št. 2. Odpriete reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v "Edinost" je moč.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku zadnjega četrletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in morda se nam bliža doba, ko bode narod slovenski krvavo potreboval ne o d v i s n i h glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta " 3.—
za četrt leta " 1.60

Uredništvo in upravištvo.

Narodno delo v Trstu.

Statistika z znanim „občevalnim jezikom“ je skrčila Slovence in v obče Slovence v Trstu na neznamno število; politika, ako bi se ravnala jedino po tem številu, bi že zaradi tega ne podelila Tržaškim Slovanom ničesar. Ali so še drugi vzroki, kateri delujejo stalno na to, da bi tržaški Slovani ostali v zakotju, brez vpliva, in, ako možno, še v manjšem številu, nego jih podaja neveljavna, tu navedene statistika. Slovani tudi v Trstu so le preveč sidrali na dobrovoljo tam, kjer je ni bilo in je tudi tako kmalu ne bode.

Slovani Tržaški učinijo sebi največjo dobroto, ako se ne opirajo na vlado, in ako se ne nadejajo od nje ničesar, kar bi bilo odločilno ugodno za nje.

PODLISTEK.

Zadnja ljubezen Izmail-Paše.

Novela. Spisal J. Sterbenc.

Danes zlata rōna
Rožico kraso,
Jutri ostru kōsa,
Cvēt jej zamorī!

Kakor zahajajoče solnce s poslednjimi svojimi žarki mnogokrat očara oko, tako očara tudi pogled ugasnjega oka človeško srce. To skušati bilo je odločeno možu, ki je zavzemal visoko dostojanstveno mesto v državi egiptovski in katerega osode nenaadni preobrat ni vzbudil sočutja le v Orijentu, nego po vsej Evropi.

Po svojem razumu, spretnosti in osobnem naklonjenju vladarja svojega dvigal se je Izmail-paša Sadik polagoma od stopinje do stopinje in se naposled popel do najvišjih državnih poslov ter si pridobil neizmerno bogastvo.

Biser harema njegovega bila je mlada Cirkeska, katere skromno, a ginljivo zgodovino vam tukaj popisem.

Mebruki — tako zvala se je mlada služnica — živela je že od svoje detinske dobe v haremu Izmail-paše. Ta jo je kupil komaj tri leta staro od nekega s cirkaškimi ženami in otroci trgujočega turškega

S takim načelom, s tako breznađnostjo utegnejo jo ukreniti na poti, katere jih bodo vedle sigurniše do večje moči in do cilja. Uslovja imajo med seboj mnogotera zato.

Nekdo, ki se zanima za slovanske odlomke v Trstu, je preračunal, da v Trstu je okolo sedem in šestdeset odstotkov prebivalcev slovanske krvi; med temi prebivalci je pa sedaj več odstotkov potujdenih in pretvorjenih renegatov. No, naj sodimo šo tako neugodno, vedno je Slovanov v Trstu mnogo, mnogo več, nego jih kaže „občevalni jezik“.

Sosebno je v Trstu na tisoče Slovanov, na prvem mestu Slovencev, potem Hrvatov in Srbov; med njimi pa jih je največ delavskega stanu. Velika večina teh slovanskih delavnih moških in ženskih rōk je pa narodno ne samo mlađnih, nezavednih, ampak naravnost mrtvih. Nikdo ne vé za nje, a ravno tako se oni ne brigajo za nikako stran javnega življenja. Pač je v Trstu dvoje delavskih podpornih društev, katere dajejo členom priliko celo za čitanje listov in narodne veselice. Jedno teh društev je celo tako močno po številu, kakor nobeno drugo na Slovenskem. Ali vendar je v obeh društvih zastopano le malo odstotkov slovanskega delavskega življa.

Ravno tako je v Trstu dvoje slovanskih društev, namenjenih bolj naobraženim Slovanom. Če pa primerjamo dejansko število naobraženih trgovcev, obrtnikov, kapitalistov in raznovrstnih uradnikov slovanskega pokolenja in tudi slovanske zavesti, je trditi, da tudi število členov Slovenske Čitalnice in Tržaškega Sokola je v primeri z dejstvi jako majhno in celo neznamno. Takisto je s pevskimi društvii; raznovrstnih, tu potrebnih gospodarstvenih društev za Slovence pa v Trstu doslej niti bilo ni.

trgovca ter jo podaril soprogi svoji za bajramsko svečanost.

Kakor otrok očarala je „gracijozna mala“ s svojo nežnostjo in prikupljivostjo ves harem, in kakor devo občudovale so jo in obsipavale z ljubkovanjem zaradi njene izredne lepote domače in tuje gospe, obiskavajuče soprogo pašino.

Mebruki bila je ljubeznjivo, redko krasno bitje. Visoka, tenka in gibčna ko palma, imela je nežni, neverjetno majhni ročici in tudi taki nogi, velike črne, skoro presvitle oči in blesteče zlatorumene kodraste lase; fini obrazek nosil je rožnati ustnici, na katerih se je zibal nasmehljaj zdaj sladek, zdaj otožen.

Omotljivo krasna pa je bila, kadar je stala v sobi svoje zapovedovalke poleg uhoda, ravno in nepremakljivo, s prekrižanima rokama in povešenim pogledom, kakor pristoji služnici; zlatorumeni kodri segali so jej do tal, a dovršeno lepe njene ude objemalo jej je nežno belo krilo; — bila je slična, dejal bi, očaralno krasni vili. — Kdor jo je videl tako, moral je občudovaje obstati, ter jej reči prijazno besedico. In če je lahko zarudevša dvignila očesi svoji, je občudovalca zadel pogled blišedečih njenih „črnih dijamantov“ — tako je imenovala soproga pašina Mebrukini očesi. — Premagljiv bil je njen

Kje so napake takim nedostatkom, nesoglasja dejstev?

Ali hočejo slovanski rodoljubi še na dalje mirno gledati, kako se slovanski težaki, slovanske naobražene rodbine potaplajo v tujstvu?

Kakor ni soditi, da pri onih, ki se tujčijo ali zahajajo med tuji element, bi bila že od začetka volja zato, da se raznarodi z otroci vred.

Krivo tujčenju je največ to, da slovanski pojedinci, slovanske rodbine ne vidijo priprav, zavodov, društev odgovarjajočih njihovim potrebam. Zajedno nedostaje organizacije, katera bi takoj pri dohodu v Trst mogla ali znala privabiti slovanske pojedince in rodbine v kolo slovanskega probujenega življa.

Kar se dostaje delavcev in delavk, ki dohajajo v Trst, je znano, da potrebujejo ne samo kruha, ampak tudi pouka. Ravno prošle zime se je videlo, kakó je med delavci še vse temno in nejasno, in kako jih veled tega morejo najeti ali zaslepljeni agitatorji zavajati na krive poti in konečno v — tuji tabor. Noben odlomek slovanskega življa v Trstu ne potrebuje bolj primerne in to intenzivnega poučevanja, nego delavski. Potreba je pa ta ne samo za gospodarski pouk gledé na razmere med delavcem in gospodarjem, ampak tudi gledé na narodnost, na obujenje zavesti o tem, od kod proizhajajo, kaj pomeni Slovan, njegovo svojstvo itd.

Toraj bi se morali slovanski rodoljubi odločiti, da zlasti na zimo poučujejo ta najštevilniši slovanski del v Trstu. Zato je odbrati vsako zimo po skupnem dogovoru različna temata ali vprašanja, pa jih kar možno po ljudskem razumu ne izpisov ampak na pamet pojašnjevati v sedanjih delavskih društvih. Naj se sdi tako delo komu morda tudi velika žrtev, dobiček bodo imele široke množice gotovo še večii, nego je žrtev in trud pojedincev.

pogled, ker svitloba njenih oči bila je nadzemska, javljajoča notranji neugasljivi plamen —

Mnogo ljudi zahajalo je v harem: sorodniki paše moškega in ženskega spola, domače in tuje gospe, evropski zdravnik, učiteljice jezikov in petja, in drugi, — vsi so poznali in občudovali krasno Mebruki. Pripetilo se je celo večkrat, da je katera izmed dam, — to se ve domačih, — naprosila pašinco, naj jej prepusti ljubko devojko za visoko ceno, toda pašinica ni se dala pregovoriti.

Jeden pa, ki je bil vedno blizu nje, ni je poznal in ta je bil — paša sam. Na malo stvarico, katero je kupil in poklonil svojej soprogi pred dvanajstimi leti, pozabil je že davno. Soproga njegova pa je bila dovolj previdna in preljubosumna, da bi svojemu za žensko lepoto jako občutljivemu možu pokazala Mebruki.

Kadar je paša obiskal soprogo svojo (imel je namreč samo eno pravo ženo), kar se je le redkokrat zgodilo, bil je navadno razmišljen in slabovoljen. Pašinca bila je tedaj že v letih in obraz njen kazal je le še ostanke nekdanje lepote, — za orijentalca dovolj, da je postal nemiren. O takih prilikah bil je paša, kakor sem že rekel, razmišljen in slabe volje; bil je slep za vse, kar se je krog njega godilo; zrl je

Ni pa treba kakih posebnih ceremonij zato; preprosto je možno vse prirediti, in to bode mikalo, vabilo in pridobljalo naših ljudi. Razumeti nadalje pa tudi ni, zakaj bi se v Čitalnici ne čitalo členom o primernih vprašanjih. Ako imajo po večih in celó manjših društvih popularna predavanja in čitanja tudi za naobraženo občinstvo; ako imajo Italijani in Nemci še posebna društva in shode za taka čitanja, ni umevno zakaj bi Slovani zaostajali za njimi tudi na to stran.

Izobraženi ljudje so po svojem poklicu dandanes kolikor pristranski, ne morejo se v vse uglobiti, kar bi jih drugače zanimalo. Zato dohajajo popularna predavanja tudi njim dobro. A kar je najvažnejše pri tej točki, je to: Od kod naj dobivajo slovanske naobražene spodbode za slovanski jezik, za slovansko stvar, ako v Trstu leta in leta ali celó nikdar, zunaj cerkve ne slišijo slovanske gladke besede o lepih in vrednih predmetih? Ali ne poslušá Italijan govornika že samo zaradi gladke besede, čiste italijanščine?

Kje ima Slovan Tržaški gledišče, recitativni njegov oddelek, da bi privadil uho lepemu izgovarjanju svojega jezika? Ali niso slovanske matere in hčere vsega pomilovanja vredne, ko nimajo nikdar prilike, poučevati se od zunaj v svojem jeziku? Pač je le naravna posledica neugodnih razmer, ako se ravno matere in hčere in ž njimi tudi sinovi slovanskega pokoljenja tujčijo v Trstu. Čitalnica pa, ako bi na zimo priredila nekaj predavanj, bi imela mnogo zaslug uže zato, da bi obujala ženstvo, katero drugače mora opušati v narodnem pogledu. Mi vsaj ne vidimo, da bi imela Tržaška Čitalnica plemenitišo zadačo nego bi bila v tem, da bi pridobivala naobraženo ženstvo na narodno stran, pa je v tem tudi utrjevala vsako leto pōtem predavanj.

kakor v daljavo in mislil o vsem, le o tem ne, o čemur se je govorilo.

A nezgoda hotela je, da je paša nečega dne slučajno spoznal krasno Mebruki. Nonadjano zadet po njenej lepoti, čudil se je popolnem demonskem njenemu čaru.

Bilo je to meseca marca. V istem času preeljujejo se navadno imoviti Kairovci v svoje vile izven mesta, da se ogno zoprnemu, soparnemu puščavskemu vetru, ki marca in aprila meseca gospoduje po egiptovskih planjavah. V poletnih vilah na zeleni Delti in sosebno v onih na obalnih Nila pa se vroči „chomin“ laglje prenaša.

Radi važnih opravil moral je ostati to poletje v mestu, kajti bilo je baš pred rusko-turško vojno. A odločil je, da se harem njegov premesti v Aleksandrijo in Tanto, ter nastani v njegovih palačah in vilah na nilskih in morskih obalnih.

— — — dame bile bi tedaj preskrbljene, končal je paša dolgotrajno posvetovanje s svojim zdravnikom.

„Oprosti, ekscelenca!“ seže mu zdravnik — Evropejec — v besedo. „Glede dvanajstega in štirinajstega oddelka nisi še ničesar odločil.“

„Wallach, ti imaš pravo,“ odgovori možem. „A dvanajsti oddelek ostati mora v Maaru (Kairo), pristavi z važnim naglasom.“

V tem utegne tudi „Tržaški Sokol“ delovati, kadar bodo razmere za to dovolj, nego so doslej. Kakor drugod utegne ravno to društvo pridobivati tudi ženstvo, da se reši tujstva.

No, narodnega dela je v Trstu mnogo še na druge strani. Tu smo se dotaknili samo duševnega dela, za katero je ravno še čas pripravljati se, da dobi slovenski delavski in naobraženi del v Trstu čez zimo prikladnega pouka, o tem pa raznovrstne spodbude.

Čudno bi bilo, da bi Slovani v mestu, ki je za slovensko narodnost toliko neugodno, ne umeli pomena vsakovrstnega poučevanja, analogno prirejenega, kakor to delajo druge narodnosti v Beču, Pragi, Gradcu in tudi v Trstu samem. Nadejamo se tudi v tem pogledu boljšega. x+y.

Narodni indiferentizem.

Od kod izvira, ali kaj je povod narodnemu indiferentizmu?

To vprašanje stavimo danes do vsakega, komur je dan razum, da misli, komur je dano oko, da vidi, uho, da sliši.

Narodni indiferentizem je brezbriznost o narodnih rečeh; narodni indiferentist je človek, komur ni do tega, kaj se godi z narodom, čegar otrok je, človek, ki nima čuta za osodo svojega naroda, človek, kogar ne žali in ne boli v globočino srca zatiranje, zasramovanje in preziranje lastnega naroda po njegovih nasprotnikih, in konečno človek, ki, bodi si iz nevednosti ali lehkomyšelnosti, žali jednoglasno z nasprotnikom ta svoj narod in molči, kadar čuje žaljive pravke in vidi hudo krivico nad narodom svojim.

Soditi je, da kolikor bolj zatiran ali ignorovan je kak narod na zemlji, tem večje je število v njem narodnih indiferentistov, ali z družimi besedami: čim večje število narodnih indiferentistov šteje narod, tem bolj zatiran in ignorovan je od vesoljnega človeštva.

Narodni indiferentisti so toraj podobni trtni uši, oni razveljavljajo narod, kojega razjedajo, od kogar se reče, kajti njim je v prvi vrsti do lastne koristi, do osebne časti in veljave, naj narod ob tem trpi in hira, to je njim deveta briga.

Znamenje, da je naš narod jeđen iz mej najbolj zatiranih narodov na tem svetu, je žalostna resnica, da so redi v slovenskem narodu najgromnejše število te narodne filokse — narodnih indiferentistov.

„Ali ne unevolji soparno vreme Fatma-Hanine?“ vpraša mali doktor s porednim nasmehom, kajti vedel je, da je v dvanajstem oddelku njegova tedanja ljubka s postrežnicami.

Paša zmaknil je svoj rudeči tarbuš (fés) po strani, počeljal se nekoliko, ter sukal svojo redko črno brado, — znamenje, da je bil v zadregi.

„Fatma-Hanem je jako nervozna dama,“ nadaljeval je zdravnik. „Chamin — — —“

„Skoro da imaš prav,“ seže mu paša v govor. „Slabo bi mi vračevala krasotica, ko bi morala ostati v mestni palači. Povej mi svoje mnenje o kaki vili v Šubra-Aliji?“

„Vila ne smela bi stati preblizu prašne ceste.“

„Seveda! Toda ne predalec, da se zamorem vsak dan tja peljati. Reci mojemu dvorniku, da mora še danes preskrbeti kakšno tako hišo.“

„In ako bi nijedna ne bila na prodaj?“

„O tem ni dvomiti. Vsakdo bode se srečnega štel, meni prepustiti svojo vilo. Radi strahu pred nami velikaši in za denar store Egipčani vse. O tem torej dovolj. Kar se pa tiče štirinajstega oddelka naj se nastani v mojem gradu v Aleksandriji. Morski zrak bode dobro del moji soprogi, — kaj?“ In ne čakavši odgovora, poslovi se: „Ostani zdrav! Al allah!“ ter se napoti proti haremu. (Dalje prih.)

V vseh krogih, posvetnega in duhovskega stanu, nahajamo mi te ljulike dovolj!

Ali kako nastaja, kako se v z g a j a narodni indiferentizem?

Daleč smo od namere, s temi vrstami demonstrirati proti tej ali oni stranki, v obeh nam je edino živa resnica, in o tej moramo izpregovoriti danes o jstro besedo.

Lastna in žalostna izkušnja nas uči, da dobri dve tretjini našega naroda nimati o narodnosti niti pravega ali celo nikacega pojma.

To so izpoznavali naši predniki pred dvajsetimi leti, in niti za las bolje akoro ni danes.

V tem, ko bi v istini smeli se nadejati, da bode v teku te dobe zavest o narodnosti prešinila že vse stanovne slovenske, od palače doli do borne kočje, ostalo je vse še malodane v onej zarezji, v kateri smo poznali naš narod pred dvajsetimi leti, to je: v zarezji narodnega indiferentizma!

In vendar mora biti nekov trajen vzrok tej hudi, naš narod pogubljajoči brezbriznosti.

Je-li to naš slovenski jezik, čegar krepost ni tolika, da bi združevala naše ljudstvo v trajnej zavesti, da je slovensko?

Nikakor ne! Naš jezik — kdo more to tajiti? — je krasen, gladek in elementarno mil jezik, ki celo na ljudstvo tujega nam jezika blágo upliva. Zakaj bi ga ne ljubil in ga ne čislal, komur je blagi materini jezik? Zakaj se ne radosti nad njim in ga rabi pri vsaki priliki? Čemu se sramuje svoje materinščine in jo nadomestuje tako rad z oholo tujščino tako veljak, kakor i trpin?

V čem tiči vzrok?

Reklo se je nekda, da je naše domovine ród najiven, neizkušen, nedolžen; da Slovincu imponuje vse, kar se mu z veliko bahatostjo priporoča in uriva, ter da nima pravega pojma o pravi lepoti in vrednosti, da pa je ob enem dovzeten za marsikaj, kar je v resnici vzvišeno ali „imenitno“, ali kar se mu kot tako predočuje v tej ali oni obliki.

Od tod menda prihaja tudi, dejali bi, neka manija našega ljudstva, čislati in ponašati se s tujstvom, z nemčurštvom ter lahomyštvom in prezirati lastni narodni zaklad. Kajti tako i Nemec, kakor Lah imponujeta nedolžnemu ter neizkušnemu Slovincu s svojo prednostjo, usiljivostjo in bahatim razširjevanjem svojih „duševnih“ izrodov ter tem načinom dosežata svoj potujčevalni smoter v nas, v tem, ko Slovinc se slastjo požira tuji vpljiv in niti trenutja ne misli, kako gineva pod tom upljivom naša narodnost.

Tukaj nahajamo toraj tudi izvor tiste bolezni v nas, da celo imenom naša narodni krogi tako radi tolčejo nemščino in laščino, češ, je bolj „imenitno“, „slovenski“ govori na Slovenskem že vsak kmet, čeravno Nemcem kakor i Lahom ne pride nikdar na um, za delikatoso — slovenski govoriti!

Ali to je posledica narodnega indiferentizma, z družimi in domačimi besedami: zabitosti glede narodne zavesti. Ako pa bi se nahajala ta zabitost samo v neizomikanih in v obče surovih krogih našega ljudstva, ne šteli bi to narodu v greh, toda to zabitost nahajamo čestokrat, pri vidno izomikanih krogih, kjer bi smeli pričakovati, da se takej najivnosti pokažejo duri.

Izgovarjali se bodete, častita gospoda, da je nezrelost našega jezika kriva, da se poslužujete rajši tujščine, ker se v domačem jeziku „izraziti“ ne morete. To ni res! Kriva je Vaša brezbriznost za razcvit našega naroda, sploh Vaša komoditeta, lenoba in — slabost, katera je pravcati vehikelj pred tujim vplivom!

Toda pazite!

Morda ni doba daleč, ko bode naš kmet lepše slovenski govoril nego Vi, ko bode slovenščina iz ust navadnega kmetiča donela v lepši, elegantnejši in čistejši

bliki, nego iz Vaših ponemčenih in polšččenih ust.

Kajti pomnite, da je kmet naš pod pokroviteljstvom svoje duhovščine, katero ste Vi do dobrega razdražili!

Kdo zna, ako se ne pripravlja že v duhovskih naših krogih proti Vam boj, vlic kteremu so denašnji predpóki proti éri Mahničarjev otročja igrača!

In ta boj vršil in izvajal se bode z brezdimnim smodnikom. Čete, ki bodo stale v Vaš poraz, ne bode izdajal valeči se proti nebu nasprotstva dim, marveč v tajnej nevidnosti, trčale bodo smrtonosne krogle v Vaše vrste!

Kaj bodete dejali, Vi inteligentni narodni indiferentisti, ako bodete necega dne čuli, duhovščina se maščuje nad Vami in Vam izobrazuje kmeta? O gorje Vam, ako postane inteligentni kmet, — kmet gorostasna podpora slovenskega naroda! Kaj se bode godilo potem z Vami? — Pomislite in preudarite!

In pomnite, ako bo inteligentni naš kmet, on ne bode zatajeval svojega materinega jezika, kakor ga Vi, govoril bode čisto, neomadeževano po nemških in italijanskih lisah slovenščino, izvorno, krepko slovenščino!

In ali verujete, da se to utegne zgoditi, da bode častita duhovščina dokazala, da je gola laž, ako je dolžite, da je ona o prvi vrsti kriva narodne brezbriznosti našega kmeta; ako je dolžite, da omamlja kmetov duh in ga odteguje od narodne zavesti do zavesti verske?

Da, to zamore naša častita duhovščina, kajti njej je dan v Avstriji najsvobodnejši delokrog nad kmeta, katerega ovija okoli mazinca, ako le hoče!

Potem pa se ne bode več čulo iz ust kmeta in kmetice, ki je ostavila za 48 ur svojo tiho vas, in se popeljala v slovensko atolico ali kako drugo mesto na Slovenskem, ne bode se čulo bridko vzdihovanje: „Oh, kje so tisti cajti, ko se je na Kranjskem še po kranjski govorilo, da je človek človeka zastopil, — zdaj pa je vse češko, vse pemsko, in naša kranjska špraha je šla rakom žvižgat!“

In še enkrat: gorje Vam, narodni indiferentisti! Inteligentni kmet Vas podere, kajti inteligentni kmet je bodočnost našega naroda!

On edini je poklican v to, braniti dom in narod pred tujim nasilstvom, kmet je naša rešitev in ostane, kadar mu bode vzbujena zavest te gromonosne naloge njegove.

In kdo je poklican, vzbuditi v kmetu to zavest do naroda.

Naša prečastita duhovščina.

In ali bode ona to storila?

Bode — kajti s tem se na najprimernejše maščuje zoper nasprotnike svoje.

Da se to zgodi — v to pomoz! Bog!

Politični pregled.

Netranje deželo.

V državnem zboru bil je naposled zakonski načrt o osnovanju zdravniških komor ali zbornic. Po enakem zakonu kakoršnega že imajo v drugih državah, so naši zdravniški in vsi oni krogi, ki se brigajo za zdravstvene razmere v naši državi že 17 let hrepneli, ne da bi bili mogli dobiti večino državnega zbora, ki bi bila pripravljena pečati se s tem vprašanjem ter je naposled rešiti. In vendar bodo te zdravniške zbornice velikega pomena za sanitarne naše razmere. Zdravniški stan bode bolj organizovan, imel bode v teh komorah svojo moralno in materijalno središče, ki bode zstopalo in branilo koristi zdravniškega stanu in interesovanih krogov. Zdravniške zbornice bodo osnovane po primeri odvetniških komor, samo da ne bodo imele disciplinarne pravice, ampak samo posvetovalen glas v vseh zdravniških in zdravotnih vprašanjih. V precej živi

debatu o tem predlogu odlikoval se je mladočeški poslanec dr. Dvořák, ki si je kot strokovnjak in zagovornik obče koristi pridobil v vsej zbornici simpatije. — Ministerski predsednik grof Taaffe je odgovoril na razne interpelacije. Na Spindlerjevo je odgovoril, da je ministerstvo naložilo okrajnemu glavarstvu, da ne sme več dopisovati občini Pazinski nemški.

— Na interpelacijo mladočeškega poslanca Špindlerja zaradi sistematičnega preganjanja Čehov v Mostu na Českem, kjer so vsi česki delavci, obrtniki in trgovci, ki pošiljajo svoje otroke v česko šolo, proskribirani ter tamošnji lokalni listi kar najnesramnejše ščuvajo in dražijo nemške meščane proti njim, odgovoril je grof Taaffe da je to privatna stvar, za katero ne more biti odgovorna javna uprava. Če list ščuva proti drugi narodnosti se ga zapleni, več se ne more storiti. Ministerski predsednik je torej s tem rekel, da vlada nema moči in da ne bode nikdar konec storila tem ostudnim napadom in ščuvanju proti českim manjšinam, ki se nočejo potopiti v nemškem morju, mariveč hočejo na Českem ostati verni česki svoji narodnosti. Vlada dobro ve, s tem da zapleni eno ali dve številki takega neprestano hujkajočega lista, da s tem ni še ničesa storila, da bi vdušila to strast in sovraštvo, katero se umeteljno goji proti drugi narodnosti in tudi dobro ve, da bi to dosegla samo tedaj, ako bi dotičnim gospodom, ki sede po raznih magistratskih pisarnah in vodijo v občinskih zastopih prvo besedo, ako bi takim gospodom stopila malo na prste; tega pa visoka vlada, kakor nam to na usta svojega šefa pravi, ne more storiti, zato pa tudi ne bode še tako kmalo konca neplodnih in občni blaginji silno škodljivih narodnih preprirov. Ta odgovor je značilen tudi za ostale Slovence, ki žive pomešani z Nemci ali Italijani v eni deželi. Česki poslanci so storili na visoko vlado že tretjo interpelacijo, hoče li vendar enkrat preprečiti dan na dan se ponavljajoče napade na v Liberci živeče Čehi. Odgovora na te interpelacije pa nimajo. Nemci pa tudi še nadaljujejo napade na svoje češke sosedčane. Klub českih poslancev naložil je svojemu zastopniku v pravnem oddelku, svoj delu na to, da se izvede popolna kodifikacija kazenskega zakonika in sicer v demokratičnem i svobodomyšelnem in narodnem smislu, ter naj se prilagodi nazorom in pojmom naših narodov, kakor tudi historičnemu razvoju. V četrtek je pričela proračunska razprava. Z mladočeške strani bodo govorili dr. Dyk, Sokol, dr. Vašaty, eventualno tudi dr. Pecák.

V poslanski zbornici ogerški očital je finančni minister Weckerle grofu Aponiju, da samo sprožava lepe misli, katere pa še neso program. Z druge strani očita mu pravni minister, da se njegovo sedanje postopanje ne vjema s prejšnjim in to samo zato, ker ni postal vodja ter pravi, da je njegovo ravnanje politični švindl s pogodbo iz leta 1867. Grof Apony odgovarja, da je postopanje pravosodnega ministra politični švindl. Ves čas je zbornica silno razburjena ter skoro ne pride nikdar do mirne stvarne razprave. Honvedski minister prepovedal je v dopisu posamičnim veliteljem strokovnjaški list „Katonai-Lapok“, katerega uredjuje poslanec Bolgar. Po tej prepovedi že lahko vsakdo sodi, v kakem duhu je pisan ta madjarski strokovnjaški vojaški list.

Vnanje države.

Ruskega ministra Giersa potovanji v Italijo pripisujejo v rimskih političnih krogih tudi to, da je v avdijenci imel dogovoriti z italijanskim kraljem zaroko italijanskega prestolonaslednika z rusko veliko kneginjo. Koliko je na tem resnice, pokaže se kmalo.

Črnogorski knez Nikola slavil je te dni svojo petdesetletnico. O tej priliki je pač vredno, da na kratko pregledamo njega delovanje. Ko je knez Nikola

zasel prestol svojih očetov bilo mu je komaj 19 let. Dežela je bila razcepjena v stranke ter obklopljena okrog in okrog od sovražnikov. Sovražniki Črne gore so se že nadjali, da bode sedaj, ko so zavrtno umorili junaškega Danila I. v Bokah kotorskih ter je prestol zasel 19letni Nikola, notranji prepri državico tako oslabili, da pade pod turško oblast, kateri je stoletja in stoletja klubovala. A to pot so se zmotili. Knez Nikola je energično začel vladarsko delovanje; ukrotil in utišal je domače prepire in Črna gora postala je zavetišče vsem preganjanim Hercegovcem in Srbom. Ko so se 1875. vzdignili Hercegovci, dobili so samo v Črni gori svoje zaveznike. Knez Nikola je osebno vodil svojo junaško četo v boj ter privojsal si v Vučjem dolu sijajno zmago. No kljub vsemu temu je neprijaznost Evrope proti Slovanom, pojavivša se na berlinskem kongresu poskrbela zato, da niso ni Črnogorci ni Hercegovci dosegli tega, za čemer so težili in za kar so prelivali svojo kri — to je sedinjenja Hercegovine s Črno goru pod žezlom kneza Nikole. Z okupacijo Bosne in Hercegovine, dobila je Črna gora novega soseda Avstrijo. Knez Nikola vodil je svojo vnanjo politiko tako, da živi z vsemi sosedi v izvratnem prijateljstvu, celo Turčija mu je tako prijazna, da vse neštivilne prepire, ki je ima na meji z bojevitimi Arnauti rešuje hitro in redno v prilog Črnogorcem. Po berlinskem kongresu je bilo ozemlje Črne gore znatno razširjeno. Po zvršenih bojih skrbel je knez Nikola, da svojo deželo tudi na kulturnem polju povzdigne. Dal je napraviti povsod po celem kneževini lepe in pravilne ceste, uredil je glavno mesto Cetinje po evropskem načinu, dal napraviti vodovod itd., osnoval je v Cetinju nižjo gimnazijo in višjo deklinško šolo, osnoval gledališče, osnovne šole po deželi itd. dal je Črnogorcem državljanski zakonik, aloneč na popolnoma narodnih pravnih običajih ter v vsakem oziru odgovarjajoč dejanskim potrebam dežele. S kratka: knez Nikola je pač kot vojakovodja in kot delavec na kulturnem polju storil mnogo za Črno goru ter si zaslužil večno hvaležnost svojih podanikov.

DOPISI.

Iz Dutovljanske občine 20. oktobra. (Izv. dop.) Veselica „Narodnega kmetijskega društva“ od dne 18. t. m. vršila se je sijajno. Vdeležilo se je tudi vrlo „Bralno in pevsko društvo“ iz Opčin. Točno ob naznačeni uri pričel je govoriti naš hvalevredni učenik in obče spoštovani gospod Ivan Štrukel in to radi nestalnega zdravja g. predsednika, ter je v svojem jedrnatem govoru razvijal koristi rasnih društev, ter nas vnelal k vapešnemu narodnemu delovanju. Sledila je na to tombola in ples.

Omeniti mi je, da je isti dan društvu podaril novo zastavo g. Anton Stok, tukajšnji sorojak in uradnik pri ces. kr. pošti v Gorici. Blagemu dobrotniku ostane društvo vedno hvaležno. Bog ga živi mnoga leta!

Vredno je, da se o tej priliki spomnimo oseb, ki so udje pri tej družbi in kateri zaslužijo, da se njih imena javno objavi. Ti so n. pr. bivši postajevodja tukajšnje žandarske postaje, g. M. Sterniša in g. Ivan Metelko, tukajšnji dacar. Prvi bil je, dokler je služboval, gostoljuben in se odlikoval pri slavnostih o priliki godu in rojstva Nj. Veličanstva, drugi je ravno v tem obziru delavna oseba; oba sta pa prava narodnjaka in pospešitelja narodne zavesti.

Veselilo nas je, ko smo slišali vest, da je društveni ud in vrl narodnjak gosp. Andrej Lah, bivši tukajšnji župan bil odlikovan na deželni razstavi c. kr. kmetijske družbe v Gorici vsled zasluge z državno svetinjo združeno z ono c. kr. kmetijskega

društva 2. reda, ker je razstavil izvrsten refošk. Ravno tako tudi veleposestnik in nadžupan v Skopem, obče spoštovani gospod Josip Živec. Ta odlikovanja nam kažejo, da se naporom tudi na našem skalovitem Kraou da pridelati izvrstne vinske kaplice. Gospodom odlikovalcem čestitamo in jim priporočamo, da jih posnemajo tudi drugi, ker oba gg. sta izgledna vinogradnika in kmetovalca v pravem pomenu besede. Oba sta namreč nasadila mnogo izvrstnih refoških vinskih trsov tako, da se nadejajo pridelati v kratkih letih blizo 200 hktl. pravega krašovca.

G. Andrej Lah ni le izvrsten vinogradnik ampak pravi narodnjak in izobražena oseba. On je županoval v viharnih letih, katere so bile v tej občini. — r.

Različne vesti.

Imenovanje. Ravnatelj učiteljskega v Kopru g. Markelj je imenovan članom deželne šolskega sveta v Istri.

Slovenščina pri c. kr. uradih. Oslanjajoč se na ministerjalno naredbo od 24. avgusta t. l. br. 14.141 v odgovor na priziv pazinske občine, v kateri se izreka, da nemščina ni v Istri navaden jezik ter c. kr. oblasti nemajo rabiti tega jezika v dopisovanju s občinami, obrnili sti si občini Kastav in Podgrad na c. kr. glavarstvo na Voloskem s prošnjo, da se jim dopisuje v narodnem jeziku. Odgovor c. kr. glavarja priznava pravičnost te zahteve ter obeča, da se bode tej zahtevi kolikor možno vstreglo, ali da se to ne more učiniti, ker mu manjka v to nekda potrebnega osebja, ki bi bilo hrvaščine zmožno. Stvar se pa s tem ne bode končala, kajti rečeni občini se boste pritožili na c. kr. ministerstvo na Dunaju. — Kakor doznajemo izročila se je spomenjena ministerjalna naredba občini pazinski v italijanskem jeziku, proti čemur se je občinsko poglavarstvo pritožilo na c. kr. namestništvo, koje sicer ukazalo, da se naredba mora uročiti v hrvatskem jeziku ali ni zadovoljilo zahtevi glavarstva, da c. kr. politične oblasti dopisujejo s hrvatskimi občinami hrvatski ter je občinsko glavarstvo uročilo protest na ministerstvo notranjih zadev. Tudi proti c. kr. davčnemu uradu v Pazinu uročil se je utok na c. kr. finančno vodstvo v Trstu in na to na finančno ministerstvo v Beču. Čas je enkrat, da bi se tudi druge občine odločno uprle nemškimi in laškimi dopisom c. kr. uradov nemške ali laške odgovore. —

Volitve v Istri. Vse volitve, koje so se dosedaj vršile v bližnji Istri, kažejo nam take nerednosti in groznosti, da res ne vemo več, jeli Avstrija ustavna, vsem narodom jednakopravna država, ali je za Istro odredjeno izjemno stanje ter je dovoljeno lahonskeji stranki uganjati najbrezobrazniše burke s slovanstvo večino v deželi. Vsi naporji in trud Italijanašev, da bi slovanstvo volilce premamili ter je spravili na svojo stran, bili so brezupešni in vrli hrvatski in slovenski volilci ostali so zvesti svojem rodu in prepričanju odbacujoč nasilstvo, grožnje, laskanje in denar svojih narodnih nasprotnikov, brezvestnih Italijanašev. Ker neso mogli ti z omenjenimi sredstvi ničesar doseči, poslužili so se prevare. V Poreču bili so v volilni komisiji zastopani samo Lahi. Kot vladni komisar bil je c. kr. okr. komisar Gironcoli. Pravico voliti imelo je po zapisniku 350 občanarjev. Dne 19. t. m. vršile so se volitve ter je bilo do 2 ure pop. oddanih 315 glasov, izmed katerih je na hrvatsko stran pripadalo okolu dva tretjine, torej gotova zmaga. Videč, da jim poštemu potem ni mogoče priti do zmag, jeli so Lahoni gnati v volilno dvorano fakine, pouličnjake, mlade in stare, sploh vsacega, ki so ga na ulici vdobili. Glasovalo je celo več dečkov izpod 16 let in sedem mestjanov, ki neso imeli niti volilne pravice, glasovalo je trinajstkrat. Na ta način

so glasovali, dokler ni število laških glasov doseglo ono hrvatskih, ali je celo presegllo; pri skrutinaciji so pa menda nabrojili več glasov nego jih je imelo pravico voliti, na kar so volitev uničili; okrajni glavar vitez Ellushegg je pa neki naznanil tukajšnji vladi, da se je komisija pri štetju „pomotila“ ter da so volitve prenešene na 26. t. m.! — Kaj tako čudnega se ne more vršiti nikjer nego mej kulturnimi Lahi v Istri! — V Vrsaru vršile so se volitve uprav tako kakor v Poreču. „Il Piccolo“ poroča, da je bil izid dovoljen narodnej (laškej) stranki ter sklepa: „Ekso-tični element se je volitev obilno udeležil ali naši so se močno branili. Tudi to pot so Vrsarci rešili svojo čast, ter dokazali sijajno, kako trden je v njih italijanski čut.“ Gotovejših poročil nam od tam še manjka. V Motovunu izabranih je 9 volilnih mož naše stranke z 147 glasovi proti 3 nasprotnikom. „Il Piccolo“ pretaka solze nad tem izborom. V Višnjaju je izabranih 8 naših volilnih mož z 193 glasovi proti 82 nasprotnikom. — V Oprtiju vršile so se volitve večeraj ter pričakujemo, da je zmagala hrvatska stranka, ako se Lahoni neso poslužili svojih prevrtljivih sredstev. — O volitvah v Miljah poročali smo zadnjič. V Dolini in Dekanah so se volitve vršile povsem dostojno in mirno. Izbrano je bilo 27 poštemih narodnih fiduciarjev. — V Kopru je izabranih 6 italijanskih volilnih mož, kojih se raduje tudi uradni tržaški list „L'Adria“ imenujoč je „bravi“. Res ne vemo, komu ta vladni moniteur bolje služi, ali vladi, ali panlahonski stranki sami.

Volitev v Oprtiju. V Oprtiju zmagala je narodna stranka z 27 glasovi večine. Izvoljenih je 11 naših fiduciarjev.

Volitev volilnih mož v Miljah. Poročali smo zadnjič o „sijajnej“ zmagi istrske laške stranke pri volitvi volilnih mož v Miljah. Nevarno početje o priliki teh volitev se mora vsacemu gabiti, radi česar je c. kr. vlada, uvažujoč nezasišano nasilstvo miljskih Italijanov pri tej volitvi, uničila to „slavno zmago“ ter se bodo morale volitve znova vršiti. Italijani so o tej sijajnej zmagi koj pisali v razne tržaške liste, kakor v „Piccolo“ in „Indipendente“, koja oba sta svojim bratom in somišljenikom čestitata veseleča se njih zmage. Veselje v „Indipendenteju“ je vskipelo do vrhunca in poročajoč minoli četrtak o tej volitvi sklepa tako-le: „V Miljah, hvala Bogu, je še živ patrijotizem, še je srčnosti, kar bode mo pokazali zopet sijajno v prvi priliko. Složno delujmo in ne bojmo se nikogar.“ Tako končuje „L'Indipendente“. Nam pa bodi dovoljeno staviti do vseh onih, ki so sodelovali pri tej volitvi sledeče skromno vprašanje: „Ste li, slavna gospoda agitatorji pri rešeni volitvi za italijansko stranko, delovali za avstrijski patrijotizem, ali za oni patrijotizem, kojega ume „L'Indipendente“? —

V Pomjanski občini izvršile so se volitve volilcev volilnih mož se „zmago“ Italijanov. Nadkrilili so se za bore štiri glase. Za nasprotnike glasovalo je 260, za nas 256 volilcev. Pripomniti pa je, da so zbrisali 50 naših volilcev iz volilnih listin ter vpisali 20 nasprotnih, da so nasprotniki naši upotrebili najnemoralnejša sredstva, da je bila volilna komisija povsem nasprotna, da so volitev prenesli na periferijo županije — takó, da je večina naših volilcev imela po 2—3 in celo 4 ure hoda — in da je 6 slučajev konstatovanih, ko so nevpisani volilci odnosno nevolilci volili za vpisane, ter slednjič, da je volilni jeden 21letni mladenič. Celo „Mattino“ pripoznava, da so taka sredstva nemoralna ter da stranka s takim postopanjem škoduje sebi. To pravimo tudi mi, kajti po takem postopanju spozna kmet-siromak svoje tlačitelje in mučitelje.

Prežalostne razmere v Istri nam živo označuje telegram, kojega je državni in

deželni poslanec istrski g. Spinčić poslal predsedniku ministrov Taaffeju, opisavši mu kake grozovitosti se godé v Istri in pozivajoč ga, da ukrene potrebno, da se slovanstvo oščitijo pred zdivjanostjo svojih narodnih protivnikov sicer se je bati hudih posledic. Enako se je obrnil predsednik društva „Edinost“ gosp. Mate Mandić na ministerskega predsednika proseč ga, da pokliče k rodu in izvrševanju zakona podrejene mu oblasti.

Ugoden izid Spinčićeve interpelacije. V seji dne 20. t. m. odgovoril je ministerski predsednik g. Taaffe na interpelacijo poslanca g. Vj. Spinčića gledé dopisovanja političnih oblasti z občinami v Primorji. Ministerski predsednik se je v odgovoru spominjal faktuma, koji se je na priziv pazinske občine že rešil s ministerskim odlokom, namreč, da se politične oblasti ne poslužujejo več nemščine, da se opravljajo uradna opravila hitreje in brez pritožbe kajti nemščina ni niti deželni, niti v deželi navaden jezik. — Laški listi kažejo na ta odgovor kot na „un altro successo ottenuto in Istria dall'esiguo (?) ma influente partito slavo“.

Cvetje laške kulture. Dne 16. t. m. vršile so se volitve volilnih mož v Izoli ter sta bila izvoljena dva slovenska fiduciarja. Tržaški listi poročajo, da so se tem prigodom zbile tam velike demonstracije. Nevarna lahonska sodrga je namreč, ko je zvedela izid volitev, spremila župnika g. Omerša in učitelja Breitschofa iz Izole z žvižganjem in sikanjem, kojimi sredstvi se to „plemenito“ ljudstvo vsakdar ponaša, kader gre za izzivanje mirnega slovanstva življa in blatenje Slovanov. Slovenski ali hrvatski rodoljub ni varen v Istri pred lahonsko druhaljo niti svojega življenja kajti, ako „ga lista spozna, napade ga, in ometava s psokami, sikanjem in žvižganjem ter more navadno vmea stopiti žandarstvo, da večje izgrede zabrani. Evo zopet novega prinosa k zgodovini italijanske kulture v Istri.

Slovanstva duhovščina in Lahoni. Dan na dan prinašata tržaški „Indipendente“ in „Piccolo“ male dopise iz sosedne Istre, v kojih kar kipi strupenosti in zbadljivosti zoper oč. duhovnike v Istri, koje ti zlikovci sramote in s blatom ometavajo ter si izmišljujejo grda dejanja samo, da očuvajo istrsko lahonsko zverjad proti tem božjim služabnikom. Osebito „L'Indipendente“ pisari kaj strupeno proti slovanstvu duhovščini nazivajoč jo „preti cranzi, agitatori panslavisti“ itd. Tudi cerkev ni temu lahonskemu volku sveta in z nečuvno brezsrčnostjo se zadira v duhovščino, ako iz lece stvari svoje verjike, da se branijo hudobnih liberalcev tuje narodnosti, kateri našim ljudem obečajo vsakovrstne dobrote ob času volitev, kader so pa izvoljeni, zadirajo v iste verske in narodne pravice Slovanov. Skušnja nam namreč kaže, da so tudi zmernejši elementi, ako so bili voljeni od naše stranke, neozirajoč se na načela pravice, prešli v tuji tabor ter glasovali z tujci soglasno čeprav našemu naredu nasprotno. Prigodilo se je že, da je zastopnik konservativne barve, voljen pod to pretvezo, vedno glasoval v narodnih stvareh z našimi narodnimi nasprotniki. Radi česar morajo biti zastopniki Slovanov samo odločni narodnjaki, prepričani svojega mišljenja in nasprotniki naših narodnih nasprotnikov. Zgolj taki možje morejo vspešno braniti pravice naše; samo ti ljudje ne bodo nikdar glasovali z nasprotniki protivno našej narodnosti in katoliški veri, koje tudi prištevam svojim narodnim svojstvom. Da se pa tega ni nadejati od zastopnikov, porivanih nam od Lahonov, niti od same slavne vlade, katera ima sem ter tja avoj interes mešati vodo ob volitvah v svojo prid, kaže nam pri prvih grdenje slovanstva duhovščine in pri družih odvisnost v mišljenju. „Indipendente“ in „Piccolo“ sta nam priča, da si nemamo od Lahonov nadejati dobrih branilcev in zastopnikov verskih korist. Oni kandidati, koje nam

pa vmes postavlja vlada sama ali s svojim tajnim ali jasnim privoljenjem, ne morejo biti kaj preveč prida, ker so nekako zavezani. Ni čuda, da se slovensko-hrvatska duhovščina v Istri po pravici zavzema za odločno slovanske kandidate pri volitvah, kajti isti so nezavisni in kot taki lahko javno izrečejo pikra očitavanja in razkrijejo marsikako zbadljivo krivico. Človek mora torej s poučnim zreti na vrlo slovansko duhovščino v Istri, koja vodi svoje vernike po poti v večno in posvetno srečo ne boječ se surove nadele zdivjane lahonske sodrge in očenčanja nevednih pisunov. — Slava jej!

Občni zbor „Svoboda“, ki se je imel vršiti jutri 25. t. m., moral se je prenesti na nedoločen čas valed nekaterih zaprek, ki se ne dajo z lahka poravnati. Upamo pa, da se bo vse popravilo in dolžnost tamošnjih rodoljubov je: delati na to, da društvo „Svoboda“ bo stalo na trdnih nogah, da je ne bo mogla vsaka sovražna sila podreti.

Petarda. Irredenta v Trstu ni še zatrtja kajti v zadnjem času se zopet oglašajo s svojimi peklenškimi čini namreč: petardami. Predminoli teden smo poročali, da so jedno našli v pred dvoru škofijske palače v Trstu, a k sreči se ni razpočila. Z njo je hotela irredenta pokazati kako sovražni one može, ki hočejo biti pravični vsem narodnostim ali pa svoje sovrašstvo do višjega cerkvenega pastirja, ker je hotel Slovence v Trstu odškoditi s slovensko propovedjo v cerkvi sv. Antona starega za ono, koje jim je na ljubo laškim vernikom odvzel v prestolnici sv. Justa. Minolo sredo se je irredentarski zmaj zopet skazal a proti c. kr. oblasti. Na stopnicah v hiši Via Canal grande št. 7, pred stanovanjem pol. komisarja g. Bušića razpočila se je namreč petarda, koje je neznan hudobnež postavil uprav pred udomom, pod ono štoro, v koje se čistijo čevlji, predno se vstopi. Razpok ni k sreči učinil druge škode razun one, da je sežgal štoro ter poškodoval nekoliko bližnji zid. Upamo, da policija kmalu pride na sled tem nevarnim pobalinom ter se isti dostojno kaznujejo.

Vreme. Čeprav smo na konci oktobra imeli smo dosečaj prav lepe poletne dni. Toplomer kaže še vedno 18—20° gorkote; samo zadnje dni je postalo čmernejše in sedaj imamo deževno jesensko vreme. Tudi v severnejših krajih imajo dobro vreme, tako je na. pr. v Gradcu 10°, na Dunaju 9° toplote, a v Hamburgu se je temperatura znižala na 0. —

Tržno poročilo.

Cene se razumo, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 127.— 128.—
Rio biser jako fina	—
Java	110.—
Santos fina	88.— 90.—
„ srednja	82.— 83.—
Guatemala	95.— 98.—
Portorico	130.— 136.—
San Jago de Cuba	—
Ceylon plant. fina	124.— 128.—
Java Malang. zelena	98.— 100.—
Campinas	—
Rio oprana	106.— 110.—
„ fina	88.— 90.—
„ srednja	83.— 85.—
Cassia ligna v zabojih	128.—
Macisov cvet	380.— 390.—
Inger Bengal	31.— 32.—
Papar Singapore	48.— 49.—
Penang	38.— 39.—
Batavia	42.— 43.—
Piment Jamaika	31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 6.25.—
„ v zabojih	7.50.—
Ulje bomažno amerik.	35.— 35.—
Lecce jedilno j. f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizne M. S.A. j. f. gar.	53.— 55.—
Aix Vierge	60.— 62.—
„ fino	50.—
Rožiči pulješki	11.—
dalmat. s cert.	11.50.—
Smokve pulješke v sodih	13.—
„ v venci	14.—
Limon Mesina	zaboj 7.— 8.—
Pomeranč Puljeske	—
Mandlji Bari I.a	100 K. 81.— 83.—
„ dalm. I.a, s cert.	88.— 89.—
Pignoli	—
Riz italij. najfinejši	22.—
„ srednji	21.—
Rangoon extra	16.50.—
„ I.a carinom	14.— 14.25.—
„ II.a	12.— 12.50.—
Sultanine dobre vrsti	28.— 30.—

Suho grozdje (opaša)	19.—
Čibebe	17.50 18.—
Slaniki Yarmouth	15.— 16.—
Polensvko srednje velikosti 100 K.	50.—
„ velike	46.—
Sladkor centrifug. v vrečah	—
certifikat.	32.—
Fazol Coka	11.—
Mandoloni	9.50
svetlorudeči	9.50
temnorudeči	—
bohinski	10.50
kanarček	—
beli, veliki	8.50 8.75
zeleni, dolgi	—
okrogli	—
mošani, štajerski	—
Maslo	83.—

Išče se

pridnega, poštenega oženjenega peka pod ugodnimi pogoji.

Poblize se izve v našem uredništvu. 1—3

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare, kerhlikovcovega lubja in svožih pomečančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekli. velja gl. 1-36, z 55 stekli, 5 kg. teže, velja gl. 5-26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—17

Kar se dobiva

strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi tvrdke

Zivic in družb. v Trstu

—47 ulica Zonta 5 vse garantirano in ceneje.

Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.

Priporoča se omenjena tvrdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Ulica Barriera br. 4 Trst

prodavaju se za najnižje cene vienci za pogrebe,

odjeja za andjelice, 16—25

mrtvački liesovi, voščane sveče, umjetno cvieće, predmeti mrtvački za djecu i odrasle itd. Pokorni Montanelli.

KWIZDE

izklj. priv.

restitucionalni fluid

(voda za pranje konj).

Se uporablja že 30 let z najboljšim uspehom po hlevih raznih dvorov, večjih hlevih civilnih oseb in vojaštva v okrepčanje pred hudimi napori in zopetno okrepčanje po naporih; ako se noga zvane ali izpahne, ako postanejo mišice trde itd. vsposoblja konja za posebna dela pri vežbanju konj (Training.) 1 steklenica gl. 1.40.

Pravo se dobiva le pod zgornjo varstveno marko po vseh lekarnah in drogerijah Avstro-Ogerske.

Razpošilja vsaki dan glavna zaloga

Franz Joh. Kwizda,

c. kr. avstrijski in kralj. rumunski dvorni dobavitelj, Kreisapotheker, Korneuburg bei Wien



ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.

Henrik Freisinger

TRST, via Mercato vecchio št. 4. Lloydova palača.

PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.

Blazinice za pečate se stalnim črnim, Silografija, Mohanična delavnica, Ploščice za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih sistemov. Priprave za kopiranje, in helijografije. Čen papir za reproduciranje slik v polusvitu.



A. Bonne,

krojaška delavnica, Corso št. 4.

bogato preskrbljena z najfinejšim angležkim blagom, priporoča se slavnemu občinstvu za obila naročila. Postrežba točna in cene ugodne. 7—12

JAKOB KLEMENC

trgovec 5—10

Via S. Antonio.

Odprava proste luke zlažala je mnogo trgovinske zveze mej Trstom in notranjim deželam. Naravni nasledek temu je, da dežele začenjajo nakupovati v Trstu, kjer se nahaja velik izbor predmetov mod. manufakture, perila itd.

Odzivljajoč se tej potrebi, vsajam se naznanjati slavnemu občinstvu, da je moja trgovina v Trstu, Via S. Antonio št. 1. popolnoma preskrbljena z vsakovrstnimi volnenim suknom za gospe, črnim kašmirjem, volnicam iz čiste volne, preprostim podstavom, belim in barvanim mnogoterih vrst, perilom vsake baže volničastimi ogrinjačami, velikimi in malimi, lanenimi, vezanimi robci, nadglavnimi vezanimi robci, spodnjimi oblačili iz bombaža in iz volne, srajcami Jäger, tricoti za gospe in za gospe, svilnatimi robci in vezanimi z svilo ter z velikansko zalogo predmetov za izdelovanje ženskih oblačil.

Razven tega blago za zastave in vsakovrstne trakove, med katerimi tudi naše narodne trobojnice v vseh velikostih.

Naročila omenjenih predmetov izvršujem z vso natančnostjo in vestnostjo. Na zahtevanje pošiljam prosto vseh stroškov popolen uzorec z dotičnimi cenami.

Štv. 7544.

Razglas.

U c. kr. sadnem vrtu u Pazinu je na razprodaj:

550 hrušk,
2190 jabolk,
2790 črešenj,
880 breskev,
480 sliv,
210 armelinov,
250 lešnjikov in
3140 murb.

Vse to sadno drevje je cepleno, od 4 do 6 let staro, ino stane u Pazinu bez uvoja in voznih troškov za kmeta 10, in za primožne gospodare 20 novičiev po kosu.

Od c. kr. okrajnog Glavarstva Pazin, dne 17. oktobra 1891.

Fabrik. 2—3



Vozni listi in tovorni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 45—42

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17

ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334. 3—8

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke priporoča me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvratne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proizvajajo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizkej ceni. Da se ogne ponarejanju na enej plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugej besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatljicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v družih deželah.

Veliki polom!

Novi-Jork in London nista prizanesla tudi evropskemu ozemlju, in je bila tudi velika tovarna za srobrnino primorana razdati celo svojo zalogo proti mali odškodnini za delo samo.

Pooblaščen sem, da izvršim ta nalogo.

Jaz podarim

vsakemu, bodis bogatemu ali ubogemu, naslednje stvari za samoodškodnino v znesku 6 for. 60 kr. in sicer:

6 komadov najfinejših nemiznih nožev s pravim angleškim rezalom.

6 komadov amer. patent. srebrnih vilic.

6 komadov amer. patent. srebrnih žlic za juho.

12 komadov amer. patent. srebrnih žličič.

1 komad amer. patent. srebrn. zajemalec za juho.

1 komad amer. patent. srebrn. zajemalec za mleko.

6 komadov angleških Viktorija-tas.

2 komada prekrasnih namiznih svečnikov.

1 komad cedilo za čaj.

1 komad najfinejši potreševalec sladkorja.

42 komadov skupaj.

Vseh teh navedenih 42 predmetov stalo je popred nad 40 gld in se dobe sedaj za minimalno ceno gl. 6.60. Amerikansko patentirano srebro je skozlji u skozlji bela kovina, koja obdrži srebrno barvo 25 let, za kar se jamči. Najboljši dokaz, da ta inerat

ni sleparija

je to, da se javno zavežem, vsakomu, komur b. blago ne ugajalo, brez vgovora povrnti svoto, in nikdo nebi smel opastiti te ugodne prilike, omissliti si to prekrasno namizje.

Pošilja se samo po poštnem povzetju ali predplačilu.

Posobno priporočati je temu pripadajoči čistilni prašek. Škatljica s poukom o porabi vred stane 15 nov.

P. Perlberg's Agentur

der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik. Wien, II. Rembrandtstrasse 33.

Odlomek iz zahvalnih pisem:

Bil sem z Vašimi poslanimi 42 komadi za 6 gld. 60 nov. jako zadovoljen, in prosim, pošljite mi sledeče.

Trst, 1. jun 1891. Ernest vitez Fumée.

Prejel sem patent. srobrno namizje, som z njim popolnoma zadovoljen in prosim, pošljite mi še sledeče.

Taucz, Ogersko, 26. sušca 1891.

6—1 Prof. Fidel Königsseg.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisмени strojevi providejnu

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučene karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporeda, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročističke, punomoći, cienike, jestvenike, svakovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cienom i ukusnom izradbom.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Piazza Caserma št. 2. (uhod iz via Pesa)